

นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักใหม่

ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

Innovative Management of Basic Education in Bansamnakmai School, Tambon

khunthale, Amphoe lamsaka, Nakhon Si Thammarat

เกียรติศักดิ์ ชารักษ์*

Kiattisak Sarak

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.6 มีตำแหน่งเป็นครู คิดเป็นร้อยละ 68.2 มีระยะเวลาและประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลา 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 59.1 มีวุฒิทางการศึกษาจบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 81.3 มีอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 45.5 สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน 1) ด้านการกระจายอำนาจ 2) ด้านการมีส่วนร่วม 3) ด้านการบริหารตนเอง 4) ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน 5) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยรวมมีสภาพการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอยู่ด้วยกัน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการกระจายอำนาจ แนวทางในการพัฒนา สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ทุกโรงเรียนเข้าใจ และควรมีโรงเรียนต้นแบบที่จัดการศึกษาทั้ง 3 ระบบให้โรงเรียนที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้ 2) ด้านการมีส่วนร่วม แนวทางในการพัฒนา รัฐควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์จูงใจให้ผู้ปกครองเข้าใจการพัฒนาการศึกษาแบบชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น 3) ด้านการบริหารตนเอง แนวทางในการพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานควรเร่งฝึกอบรมหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้ครอบคลุมครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน 4) ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน แนวทางในการพัฒนา รัฐโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่

* นักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โทรศัพท์ 087-4610079

การศึกษาจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่าที่ผ่านมา 5) ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล แนวทางในการพัฒนา ควรเร่งพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีเจตคติที่ดี และมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบและถ่วงดุล

คำสำคัญ : นวัตกรรม, การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, โรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช, แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, เทคโนโลยี

Abstract

The purpose of this study was to 1) study the management of basic education in Bansamnakmai School, Tambon Khunthale, Amphoe Lansaka, Nakhon Si Thammarat; 2) study the problems of the management of basic education in Bansamnakmai School, Tambon Khunthale, Amphoe Lansaka, Nakhon Si Thammarat; 3) study the development guidelines of basic education in Bansamnakmai School, Tambon Khunthale, Amphoe Lansaka, Nakhon Si Thammarat. The data were collected by using questionnaires as a tool to study problems and develop management guidelines for basic education of Bansamnakmai School, Tambon Khunthale, Amphoe Lansaka, Nakhon Si Thammarat. The statistical analysis of data were percentage, mean, standard deviation.

The results showed that most respondents were female. (63.6 percent), they were teachers (68.2 percent), with teaching experience of 20 years and over (59.1 percent), there are bachelor's degrees (81.3 percent), aged between 50 years and over (45.5 percent), the analysis of the state of administration of basic education included 5 aspects: 1) the decentralization; 2) the participation; 3) self management; 4) giving the power of education management to the public; 5) monitoring and balancing overall, the condition of school administration was at a high level.

The guidelines for management development of basic education included 5 areas: 1) For the decentralization: an understanding of non-formal education should be created in all school. There should be a model school which manage the three understand systems for school interested in learning to study. 2) For the participation: the government should use communication media to encourage the parents to understand more the educational development by community-involvement. 3) For the self-management the office Basic Education should accelerate transformational leadership training courses to cover all teachers and educational personnel. 4) For giving the power of education management to the public: The Basic Education Committee should accelerate a clear and concrete understanding of the power of education management back to the community and local people. 5) For the check and balance: the Basic Education Committee should accelerate the development of government personnel to have positive attitudes and being able to check and balance the power system.

Keywords : Innovative, Management of basic education, Bansamnakmai school Tambon khunthale Amphoe lansaka Nakhon Si Thammarat, Development management of basic education, Technology.

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาที่ผ่านมา เป็นการบริหารสั่งการจากส่วนกลาง นโยบายและแนวดำเนินการต่าง ๆ จะถูกกำหนดโดยส่วนกลาง คือ กระทรวง ทบวง กรม เท่านั้น ซึ่งหน่วยงานระดับล่างไม่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และแนวดำเนินการ ทำให้การจัดการศึกษาไม่พัฒนาเท่าที่ควร โดยส่วนกลางจะมองการแก้ปัญหาในภาพรวมของประเทศไม่ได้เข้าไปถึงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นของหน่วยงานระดับล่าง ทำให้การบริหารงานไม่ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ชุมชนที่ตั้งของสถานศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาโดยตรง

ซึ่งการบริหารที่ผ่านมาได้มีคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา ทำให้มีการกำกับติดตาม และตรวจสอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา แต่ก็มีจุดอ่อนคือคณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ทำให้ไม่กล้าคิดไม่กล้าแสดงออก เป็นเพียงคณะกรรมการที่ปรึกษาทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้มากนัก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 กระทรวงศึกษาธิการ (2546, 20) ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่พื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เมื่อมีการกระจายอำนาจไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาแล้ว สิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการคือ ต้องปรับเปลี่ยนบทบาท หน้าที่ และ

ขอบข่ายการดำเนินงานของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ลดบทบาทการบริหารในส่วนกลาง การตัดสินใจตอนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อทำหน้าที่กำกับและตรวจสอบการดำเนินงาน

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาต้องการรู้ถึงสภาพและปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เรื่องการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน และการตรวจสอบถ่วงดุล เนื่องจากโรงเรียนแห่งนี้อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง ฉะนั้นการบริหารและการจัดการศึกษาโดยการถ่ายโอนอำนาจให้โรงเรียนบริหารตนเอง จะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน จึงเป็นการบริหารรูปแบบใหม่ ที่รัฐได้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการไปยังสถานศึกษา ได้บริหารอย่างเบ็ดเสร็จตามที่โรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่นต้องการ เพราะจะทำให้การบริหารมีความคล่องตัวผู้บริหารมีอิสระในการตัดสินใจ เพราะผู้บริหารมีความสำคัญมาก ทั้งยังต้องเป็นผู้เสียสละเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยใช้กลยุทธ์ เทคนิควิธีการ ที่จะนำพาการศึกษาและองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อครูผู้สอนและผู้ร่วมงานในโรงเรียนบนพื้นฐานของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และส่งผลให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษามีความประสงค์ที่จะให้การบริหารงานของผู้บริหารบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้ง

ไว้ จึงได้ศึกษาในเรื่องนี้ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้อำนวยการจำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการจำนวน 1 คน ครูผู้สอนจำนวน 15 คน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน 7 คน รวมทั้งหมด 24 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ มีจำนวน 2 ฉบับ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ 3 ตอน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบบปลายเปิด และแบบสนทนากลุ่ม (focus group) ร่วมกัน ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนการสร้าง

ลักษณะของแบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ เป็นแบบเลือกตอบ

โดยใช้เครื่องมือที่ปรับปรุงจากบุญมี เณรยอด (2546, 90 - 100)

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาเป็นแบบปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เพื่อขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลในการศึกษา ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและคณะครูของโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ตามระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 24 ชุด และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ทั้งหมด

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

5. นำแบบการสนทนากลุ่ม (focus group) ไปสนทนาร่วมกับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูผู้สอน และคณะกรรมการบริหารโรงเรียน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอยู่ด้วยกัน 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ภาพรวมสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือมีค่าเฉลี่ยรวม 4.06 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการบริหารตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 มาเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ ด้านการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.15 และอันดับ 3 คือ ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการบริหารตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.17 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารตรวจเยี่ยมห้องเรียนขณะมีการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.45 มาเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ จัดหาวัสดุกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้ครูใช้ในการเรียนการสอน และจัดระบบการประกันคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.27

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการกระจายอำนาจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.15 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากระตุ้นและติดตามให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.36 มาเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ ผู้บริหารและผู้ร่วมงาน ตรวจสอบประเมินระหว่างปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.31 ส่วนอันดับ 3 คือ จัดตั้งคณะทำงานจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27

1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.09 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่งเสริมการจัดองค์กรบริหารสถานศึกษาให้มีคณะกรรมการมาจากท้องถิ่น และเปิดโอกาสและสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาครู อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.13 มาเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเป็นเจ้าของเป็นผู้รับผิดชอบ

สถานศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.00

1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.06 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานเพื่อประสานความร่วมมือกับชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.27 มาเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ ติดตามการประเมินผลงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 ส่วนอันดับ 3 คือ ชุมชนเข้ามามีส่วนรับรู้ในการใช้งบประมาณของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18

1.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยรวม 3.84 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้ครูรู้จักประยุกต์ความรู้และแก้ปัญหา ร่วมกัน และเชิญวิทยากรภายนอกเพื่อให้ความรู้วิชาชีพแก่นักเรียน ทั้งสามด้านอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.22

2. ผลวิเคราะห์ปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์ปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอยู่ด้วยกัน 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ปัญหาด้านการกระจายอำนาจ มีข้อค้นพบ คือ ระเบียบกฎหมาย ยังไม่กระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลให้แก่โรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนไม่สามารถสรรหา บรรจุ แต่งตั้งครูได้ตามที่ต้องการ รวมทั้งไม่มีอำนาจในการให้ความเห็นชอบและลงโทษได้ และโรงเรียนยังไม่สามารถจัดการศึกษานอกระบบและจัดการศึกษาตามอัธยาศัยได้ตามที่กฎหมายให้อำนาจเนื่องจากยังไม่พร้อม

2.2 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วม มีข้อค้นพบ คือ ผู้ปกครองและประชาชนส่วนใหญ่ผลัดการะการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน ไม่ให้ความสำคัญต่อการ

มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยอ้างเหตุผลต่าง ๆ นานา เช่น ไม่มีเวลา โรงเรียนจัดคืออยู่แล้ว ฯลฯ และ ผู้ปกครองในชนบทส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักสูตร การปฏิรูปการเรียนรู้จึงไม่มีข้อคิดเห็น

2.3 ปัญหาด้านการบริหารตนเอง มีข้อ ค้นพบ คือ ผู้บริหารและครูยังขาดความพร้อมที่จะ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และโรงเรียนยังขาดการ จัดการความรู้ในการบริหารตนเองตามแนวการ ปฏิรูปการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ

2.4 ปัญหาด้านการคืนอำนาจการจัดการ ศึกษาให้แก่ประชาชน มีข้อค้นพบ คือ ผู้บริหารและ ครูขาดความเชื่อมั่นและขาดความศรัทธาในศักยภาพ ของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่นต่อการจัดการ ศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยัง ขาดความพร้อมตามเกณฑ์ที่จะรับผิดชอบจัด การศึกษา

2.5 ปัญหาด้านการตรวจสอบและถ่วง ดุล มีข้อค้นพบ คือ องค์กรภาครัฐส่วนใหญ่ไม่ชอบ การตรวจสอบและถ่วงดุล โดยเฉพาะจากบุคคล ภายนอก และโรงเรียนยังไม่มีบุคลากรที่สามารถทำ หน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์แนวทางการ พัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอยู่ ด้วยกัน 5 ด้าน ดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนาด้านการกระจาย อำนาจ มีข้อค้นพบ คือ แก่พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ให้ อำนาจโรงเรียนบริหารงานบุคคลได้เหมือน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน และสร้าง ความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยให้ทุกโรงเรียนเข้าใจและควร มีโรงเรียนต้นแบบที่จัดการศึกษาทั้ง 3 ระบบให้ โรงเรียนที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้

3.2 แนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วม มีข้อค้นพบ คือ จัดตั้งชมรมครู ผู้ปกครองเพื่อสร้าง กิจกรรมร่วม จัดประชุมครู ผู้ปกครองอย่าง สม่ำเสมอ และรัฐควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์จูงใจให้ ผู้ปกครองเข้าใจการพัฒนาการศึกษาแบบชุมชนมี ส่วนร่วมให้มากขึ้น

3.3 แนวทางการพัฒนาด้านการบริหาร ตนเอง มีข้อค้นพบ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขั้นพื้นฐานควรเร่งฝึกอบรมหลักสูตรผู้นำการ เปลี่ยนแปลงให้ครอบคลุมครูและบุคลากรทางการ ศึกษาทุกคน

3.4 แนวทางการพัฒนาการคืนอำนาจ การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน มีข้อค้นพบ คือ รัฐ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในการคืนอำนาจการ จัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น ที่ ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่าที่ผ่านมา และ ปรับแก้กฎหมายการจัดการศึกษาทุกฉบับที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดความเป็นไปได้และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่ ได้รับผลกระทบจากการถ่ายโอนอำนาจ

3.5 แนวทางการพัฒนาการตรวจสอบ และถ่วงดุล มีข้อค้นพบ คือ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ควรมีนโยบายให้ทุกโรงเรียนมีตำแหน่งผู้ ตรวจสอบภายใน 1 ตำแหน่ง และควรเร่งพัฒนา บุคลากรภาครัฐให้มีเจตคติที่ดีและมีความรู้ ความสามารถในการตรวจสอบและถ่วงดุล

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษานวัตกรรม การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านสำนัก ใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัด นครศรีธรรมราช มีประเด็นของข้อค้นพบที่นำมาสู่ การอภิปรายผลจากข้อค้นพบดังนี้

1. จากการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารตนเอง ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการคืนอำนาจ การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล และด้านการมีส่วนร่วม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำโครงการยกระดับโรงเรียนขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยกเว้นด้านการมีส่วนร่วมที่มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าเพื่อสนับสนุนสถานศึกษา รายด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ยังขาดโอกาสในการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าเพื่อสนับสนุนสถานศึกษา จึงเป็นสาเหตุของผลการวิจัยดังกล่าว

สอดคล้องกับฤทัยวรรณ หาญกล้า (2547) ที่พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวม และรายด้านมีอยู่มาก โดยเรียงลำดับ คือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารตนเอง หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม และหลักการกระจายอำนาจ และปัญหาทุกด้านมีน้อย เรียงลำดับ คือ หลักการกระจายอำนาจ หลักตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารตนเอง และหลักการบริหารมีส่วนร่วม

2. จากการวิจัย พบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ พบว่า โรงเรียนยังไม่สามารถจัดการศึกษานอกระบบและจัดการศึกษาตามอัธยาศัยได้ตามที่

กฎหมายให้อำนาจเนื่องจากยังไม่พร้อม ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองและประชาชนส่วนใหญ่ ผลักภาระการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน ไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยอ้างเหตุผลต่าง ๆ นานา เช่น ไม่มีเวลา โรงเรียนจัดอยู่แล้ว ฯลฯ ด้านการบริหารตนเอง พบว่า ผู้บริหารและครูยังขาดความพร้อมที่จะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน พบว่า ผู้บริหารและครูขาดความเชื่อมั่นและขาดความศรัทธาในศักยภาพของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่นต่อการจัดการศึกษา ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล พบว่า โรงเรียนยังไม่มีบุคลากรที่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. จากการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ พบว่า สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ทุกโรงเรียนเข้าใจและควรมีโรงเรียนต้นแบบที่จัดการศึกษาทั้ง 3 ระบบให้โรงเรียนที่สนใจได้ศึกษาเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า จัดตั้งชมรมครูผู้ปกครองเพื่อสร้างกิจกรรมร่วม จัดประชุมครูผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ รัฐควรใช้สื่อประชาสัมพันธ์จูงใจให้ผู้ปกครองเข้าใจการพัฒนาการศึกษาแบบชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ด้านการบริหารตนเอง พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเร่งฝึกอบรมหลักสูตรผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้ครอบคลุมครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ด้านการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน พบว่า โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในการคืน

อำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากกว่าที่ผ่านมา ด้านการตรวจสอบและถ่วงดุล พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีนโยบายให้ทุกโรงเรียนมีตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายใน 1 ตำแหน่ง และควรเร่งพัฒนาบุคลากรภาครัฐให้มีเจตคติที่ดีและมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบและถ่วงดุล

ข้อเสนอแนะ

การศึกษานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านสำนักใหม่ ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมสนับสนุนในการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้บริหารในเรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามขอบข่ายและภารกิจ

1.2 ควรนำผลการวิจัยเผยแพร่ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้พัฒนาระดับสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการทำวิจัยนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดกลางและขนาดใหญ่

2.2 ควรศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). **แนวทางการบริหาร**

โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.

..... (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษา**

แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กระทรวงศึกษาธิการ (2546). **พระราชบัญญัติ**

ระเบียบบริหารราชการ

กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

กิตติภูมิ กุลจรัสนันต์. (2548). **การบริหาร**

สถานศึกษาที่ไม่มีรองผู้อำนวยการเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามมาตรฐานการศึกษา. สารนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กุหลาบ ปุริสาร. (2547). **ยุทธศาสตร์สู่**

ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนว**

ปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

ชนาธิป ขำขันมะลี. (2549). **การบริหารสถานศึกษา**

ขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2544). **การบริหารการศึกษา**

ศูนย์สื่อเสริม. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี. (อัดสำเนา).

สุทธิ คณะสุวรรณ. (2546). ความพร้อมในการบริหาร
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัด
กรมสามัญศึกษา สหวิทยาเขตสวี่ จังหวัด
ชุมพร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ดิเรก วรรณเศียร. (2545). การพัฒนาแบบจำลอง
แบบสมบูรณในการบริหารโรงเรียนโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎี
บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัช บุญยมน. (2546). บทบาทในอุดมคติ บทบาทที่
รับรู้ และบทบาทที่เป็นความจริงของ
ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน. ปรินญา
นิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย
นเรศวร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์
ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประจักษ์ สาสิต. (2549). การวิจัยเพื่อการ
บริหารงานอุตสาหกรรม .
นครศรีธรรมราช: คณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.

ภคินี ดอกไม้งาม. (2546). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความ
ผูกพันต่อองค์การของอาจารย์ระดับ
มัธยมศึกษาในโรงเรียนแกนนำที่มีการ
บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เขต
กรุงเทพมหานคร. ปรินญา
นิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

ประพันธ์ สร้อยเพชร. (2547). การมีส่วนร่วมในการ
จัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ศูนย์โรงเรียนแห่งชาติ อำเภอ
สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้า
แบบอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตร

มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประภาศิริ สุรพันธ์. (2550). การบริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐาน
ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาสังกัดเทศบาล ภูมิภาค
ตะวันตก. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

พรพรรณ อินทรประเสริฐ. (2550). การบริหาร
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า.
ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พรศักดิ์ สุจริตรักษ์. (2551). ตัวบ่งชี้การบริหาร
สถานศึกษาที่ส่งเสริมทักษะการคิดของ
นักเรียน. ดุษฎีนิพนธ์ หลักสูตรปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เมฆินทร์ อิตะเสาร์. (2546). กระบวนการร่วมมือใน
การบริหารสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านดงขนุน
อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย.

รุ่ง แก้วแดง. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

ฤทัยวรรณ หาญกล้า. (2547). การศึกษาการบริหาร
โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2545). การบริหารโรงเรียน
แบบกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: ทิพวิสุทธิ.

ศักดิ์ชัย ชัยวิรัตน์. (2542). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กประถมศึกษา โรงเรียนบ้านประตูปา อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

(2547). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546). รูปแบบ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน: ประสบการณ์ที่คัดสรรในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2544). การบริหารโดยใช้

โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหารแบบมีส่วนร่วม.

กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

สุพล วังสินธุ์. (2545, มิถุนายน). การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ. 5, 29-30

สุพล ไกรวานิช. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุศักดิ์ ปาเฮ. (2546). การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. แพร์: สำนักงานเลขาธิการ อำเภอวังจั่น จังหวัดแพร่.

สินธม อุ่นกอง. (2546). บทบาทชุมชนต่อการมี

ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเมืองชุม สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

เสรี พุทธปวน. (2546). การบริหารโดยใช้โรงเรียน

เป็นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษา อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมุทร ชำนาญ. (2546). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). การบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุ้มร สवाल้ง. (2545). การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

เอกราช ฉัตรใจดำ. (2542). การมีส่วนร่วมในการจัดการโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียนสำนักงานการศึกษา อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.